

KVALITET ORGANIZACIONIH SISTEMA

Dr Nedeljko Živković

Kvalitet

“KVALITET je nivo do kojeg skup **svojstvenih karakteristika** (znači da postoje u nečemu, naročito kao trajna karakteristika) ispunjavaju **potrebe*** (**zahteve** ili **očekivanja** koji su iskazani, po pravilu podrazumevani ili obavezni).” , **ISO 9000:2005**

---

* U originalu prevoda reči “zahtevi” i “potrebe” međusobno zamenjuju mesta. Međutim, čovek kao biće poseduje potrebe, ali ih iskazuje (zahtev) ili ne (očekivanja).

Kvalitet različitih entiteta

- ☐ Kvalitet proizvoda
  - ☐ Kvalitet usluga
  - ☐ Kvalitet resursa
  - ☐ Kvalitet procesa
  - ☐ Kvalitet podsistema
  - ☐ **Kvalitet organizacionog sistema**
-

Kvalitet organizacionog sistema

Zadatak:

Šta jedan organizacioni sistem po kvalitetu izdvaja od drugog? ili

Koje bi karakteristike izdvojili i odredili kao značajne za neki organizacioni sistem prilikom vrednovanja njegovog kvaliteta?

“KVALITET je nivo do kojeg skup **karakteristika kvaliteta**
- **ORGANIZACIONOG SISTEMA** ispunjavaju **potrebe**.”

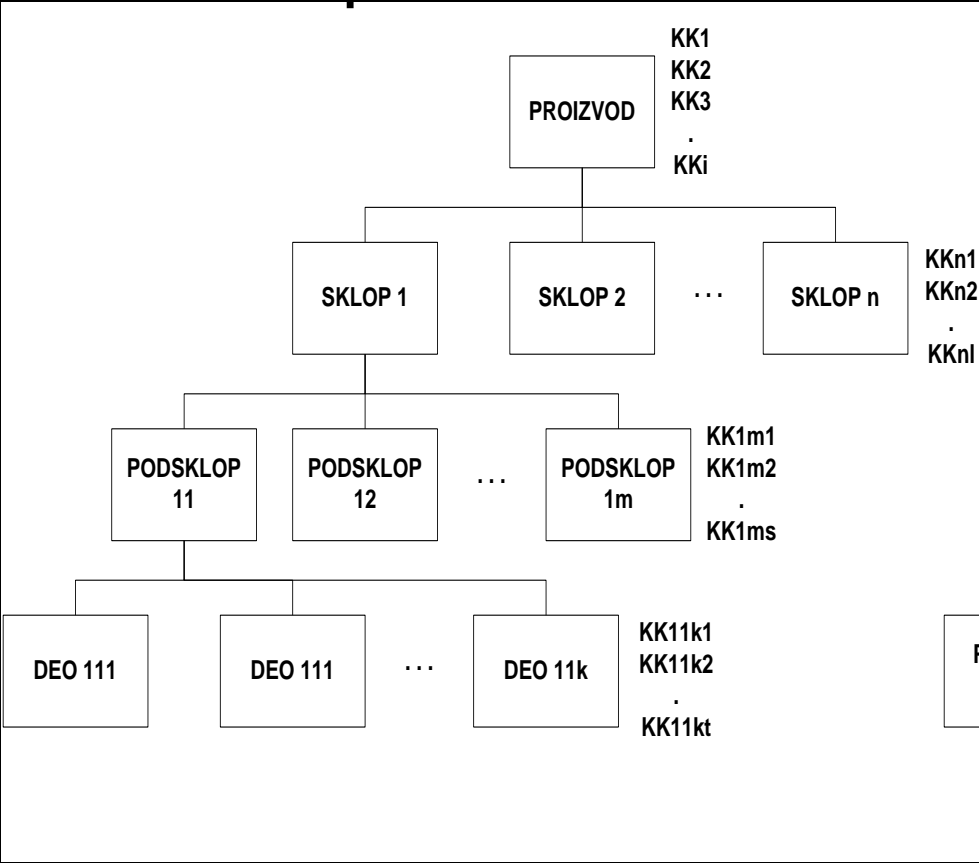

Ključne reči!!!!

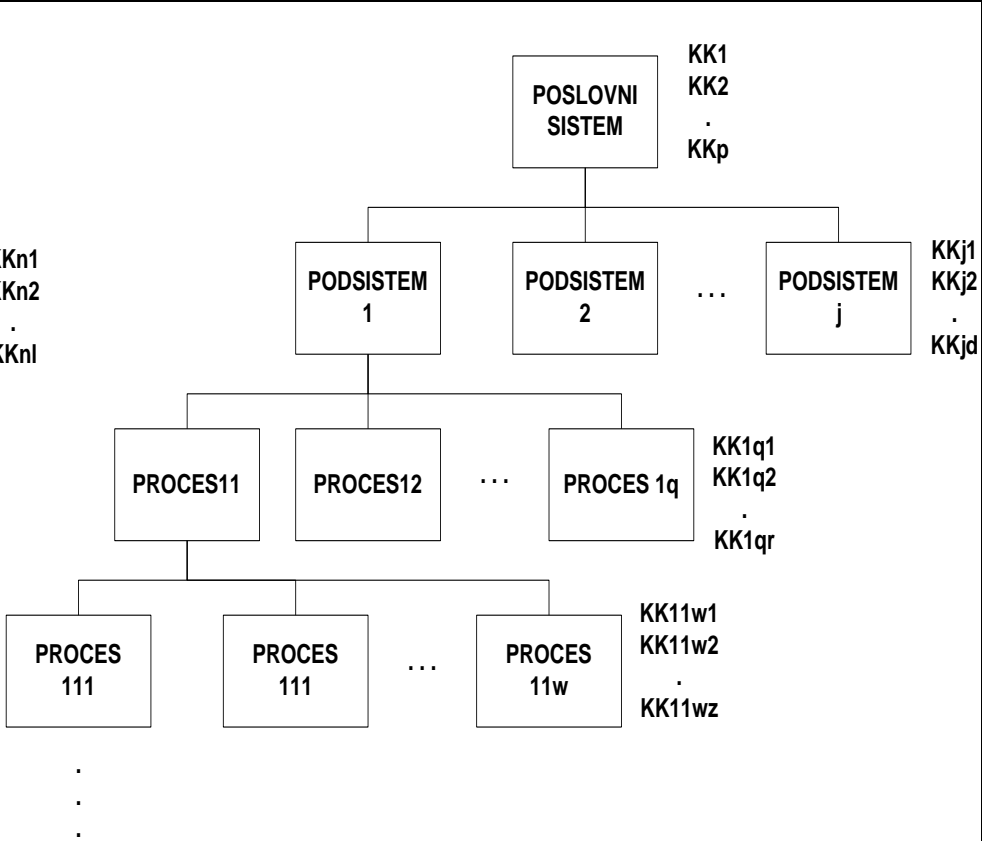
- KARAKTERISTIKA KVALITETA
ORGANIZACIONOG SISTEMA
- POTREBE U VEZI SA FUNKCIONISANJEM
ORGANIZACIONOG SISTEMA

Uporedimo i zaključimo

KVALITET proizvoda

KVALITET OS

Veza Qp i Qos

S obzirom da organizacioni sistem - OS **produktima utiče na potrebe odnosnih korisnika**, kvalitet OS (Qos), delom je, rezultanta **kvaliteta njegovih produkata (Qp)**.

$$Qos = f(Qp, \dots)$$

Viši nivo Qos ima bolju osnovu za stvaranje produkata koji će **potpunije ispunjavati potrebe** korisnika organizacionog sistema.

Međutim, OS stvara i druge izlaze.

Zaključak u vezi odnosa Qp i Qos

a) Za organizacioni sistem, kao i za proizvod, u cilju određivanja njihovog kvaliteta potrebno je:

-
1. Specificirati i definisati potrebe
  2. Specificirati i definisati karakteristike kvaliteta,
  3. Konstruisati alat za određivanje karakteristika kvaliteta.

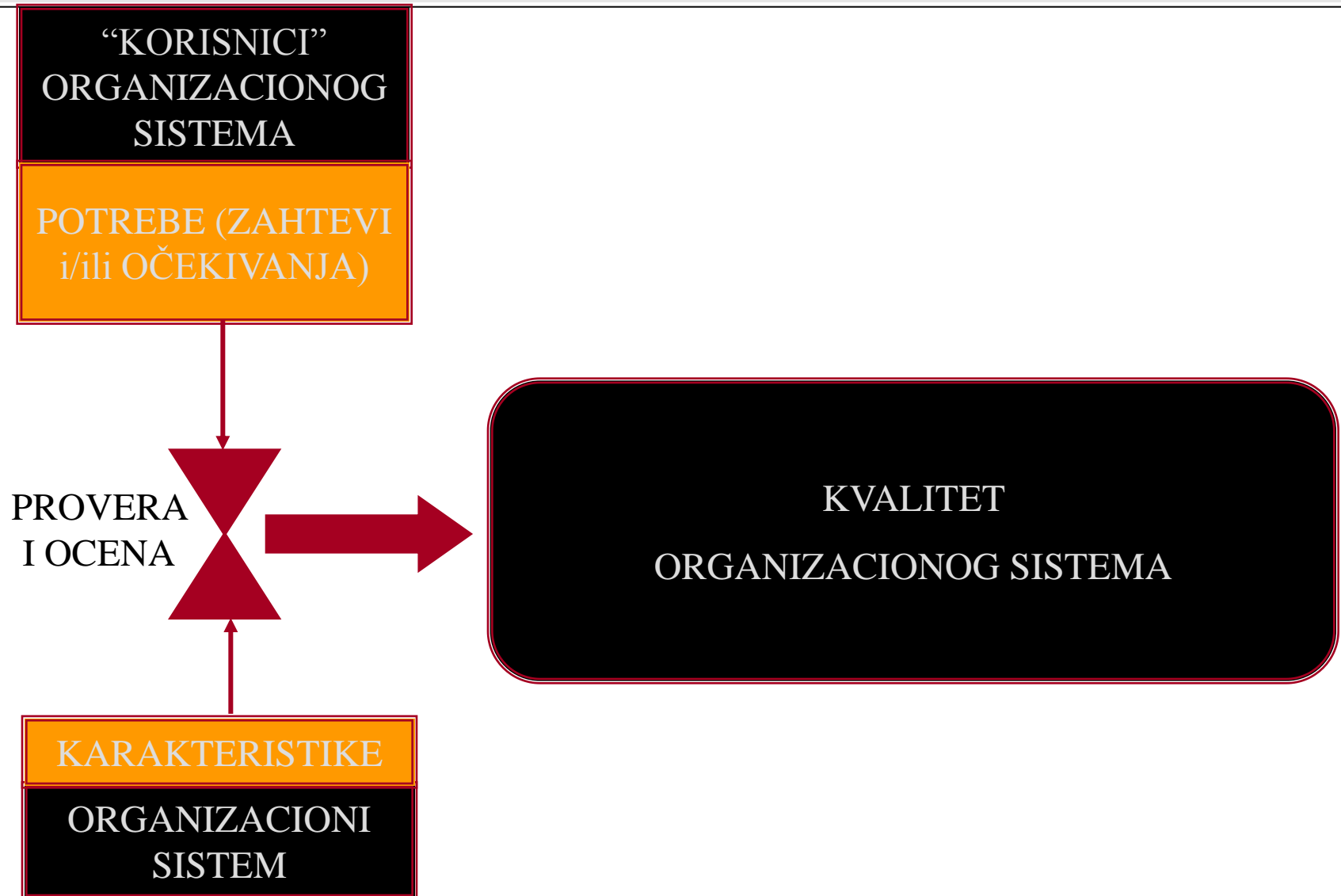
Zaključak u vezi odnosa Qp i Qos

- b) Definisanje karakteristika kvaliteta, kao za slučaj proizvoda, **mora da polazi od korisnika OS** i njihovih potreba.
- c) Definisanje karakteristika kvaliteta organizacionog sistema **mora da polazi sa nivoa organizacionog sistema**, a ne njegovih delova, isto kao za slučaj proizvoda.
- d) Moguće je **dalje razvijati i određivati karakteristike kvaliteta sastavnih delova organizacionog sistema** kroz strukturu organizacionog sistema, slično strukturi proizvoda.

Zaključak u vezi odnosa Qp i Qos

- e) Karakteristike kvaliteta organizacionog sistema **moraju se periodično vrednovati, usmeravati i unapređivati** u pravcu neispunjenih ili promenjenih potreba, kao za slučaj proizvoda.
- f) Organizacioni sistem svojim delovanjem **utiče na veći broj različitih korisničkih grupa (zainteresovanih strana).**
- g) Korisnici/potrošači proizvoda imaju u najvećem delu iste **potrebe** sa sličnim značajem, dok kod organizacionog sistema to nije slučaj, jer one **mogu biti različite i često suštinski suprotstavljene.**

Primena definicije – KVALITET ORGANIZACIONOG SISTEMA

“Korisničke” potrebe

- ☐ Odnose se na potrebe grupa različitih zainteresovanih strana ZS
- ☐ Subjektivne
- ☐ Neiskazane
- ☐ Svakoj od ZS njihova potreba je najznačajnija!!!

Da li je to i potreba čijim će ispunjavanjem i kvalitet organizacionog sistema da bude na višem nivou????

Modeli za određivanje Qos

- ❑ Vrednuju i razlikuju organizacione sisteme prema njihovoj **sposobnosti da ispune potrebe** različitih grupa ZS.
  - ❑ Predstavljaju modele koji stvaraju prelaz sa široko mogućeg skupa ZS i njihovih potreba na **uži značajniji skup**.
  - ❑ Sadrže **skup specifikacija i mera njihovog ispunjavanja**.
  - ❑ Organizacioni sistem koji ih ispunjava i maksimizira može se smatrati kompletnijim **u pogledu njegove mogućnosti i rezultata ispunjavanja ovih potreba**.
-

Kompanijski modeli i ocene kvaliteta isporučioca

- ❑ Auto industrija - Fiat, Iveco, BMW, ...
  - ❑ Avio industrija - Boing ...
  - ❑ Industrija hrane - Nestle, Craft, NFS,
  - ❑ IT industrija- Apple, HP, Samsung...
  - ❑ Lokalne uprave - Common Assessment Framework (CAF), ...
  - ❑ Ostalo - Perkins model, Francuski standard Q.61.01.00, ALLIS-CHALMERS model
  - ❑ ...
-

Modeli izvrsnosti

- ❑ "The Deming Application Prize", Japan 1951.
  - ❑ "The Malcolm Baldrige Quality Award", USA 1987.
  - ❑ "EFQM Excellence Model ", Evropa 1992.
  - ❑ "The Excellence Award for Quality", Kanada.
  - ❑ "Oskar kvaliteta", Srbija itd.
-

Modeli za određivanje Qos – namena rezultata ocene

- ❑ Interno priznavanje i poverenje u sistem – Kompanijski modeli i Modeli izvrsnosti, standardi npr. ISO 9004, ...
  - ❑ Eksterno priznavanje i poverenje u sistem - Kompanijski modeli, Modeli izvrsnosti, standardi ISO 9001, ISO 14001, ...
-

Modeli za određivanje Qos – područje primene

- ❑ Nezavisni od delatnosti – Modeli izvrsnosti, ISO 9001, ISO 14001, ISO 26000, ...
  - ❑ Namenjeni određenim delatnostima – Kompanijski modeli, ISO 22000, ISO 20000, ...
-

Modeli za određivanje Qos – područje primene

Zadatak:

Za slučaj različitih standarda odrediti bar po jednu karakteristiku kvaliteta organizacionog sistema svojstvenu datom standardu.

Modeli za određivanje Qos – nivo usmerenosti ka zainteresovanim stranama

---

- ❑ Opšti– Modeli izvrsnosti, ISO 9004, ISO 26000, neki kompanijski modeli (Nestle, Apple, ...), CAF, ...
  - ❑ Usmereni–ISO 9001, ISO 14001, ISO 18001, ISO 22000, Kompanijski modeli, ...
-

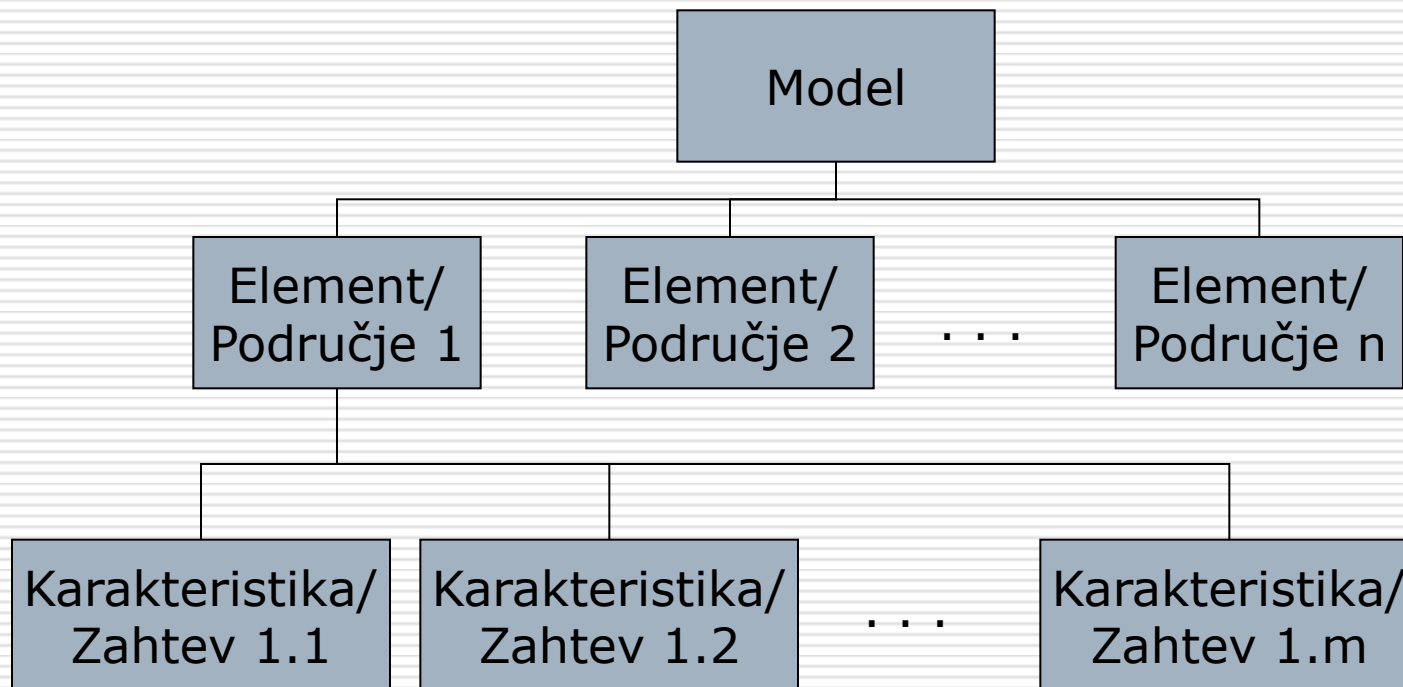
Modeli za određivanje Qos – nivo primene

- ❑ Nivo OS– primenjuju se na nivou organizacionog sistema
  - ❑ Nivo podsistema i procesa – marketing, finansije, nabavka, proizvodnja, ...
-

Najčešća struktura modela za OQos

Najčešća struktura modela za OQos

Zadatak:

Za slučaj standarda ISO 9001
prepoznati strukturu zahteva
odnosnog modela.

Fiat metod

- **9 ELEMENATA – PODRUČJA**
- **4-5 PROCESA U OKVIRU ELEMENATA**
- **VIŠE KARAKTERISTIKA (ZAHTEVA) U OKVIRU PROCESA**

☐ **Ocene od 1-5 po svakom od procesa**

Fiat metod - ocenjivanje

D5			<ul style="list-style-type: none"> Potentially late to required milestone Risk Mitigation Plan exists and is acceptable Low Risk to milestone/vehicle launch May result in moderate quality spills in production not impacting critical / safety characteristics Non-chronic quality system or systemic control failures
Score	Classificati		
1	JOB STOPPER	<ul style="list-style-type: none"> Very late to required milestone and will cause other required deliverables to be late to their required milestone/vehicle launch Risk Mitigation Plan does not exist Certain to cause delay in milestone/vehicle launch Has resulted in critical build/launch issues and certain to cause critical quality spills in production (yardholds, PRIs, field campaigns, etc.) Total lack of quality system or systemic control 	<ul style="list-style-type: none"> Has resulted in critical quality spills (yardholds, PRIs, field campaigns, etc.) Corrective Action Plan does not exist. Results in process producing defective material with no adequate controls in place Total lack of quality system or systemic control
2	JOB STOPPER RISK	<ul style="list-style-type: none"> Late to required milestone and may cause other deliverables to be late to their required milestone/vehicle launch Risk Mitigation Plan exists but is not acceptable or requires unrealistic timing to meet milestone May cause delay in milestone/vehicle launch Has resulted in moderate build/launch issues or may cause critical quality spills in production (yardholds, PRIs, field campaigns, etc.) Chronic quality system or systemic control failures 	<ul style="list-style-type: none"> Has resulted in moderate quality spills (NCTs, Bills, etc.) or may result in critical quality spills in the future Corrective Action Plan exists but not acceptable; needs containment action Can result in process producing defective material with inadequate controls in place Chronic quality system or systemic control failures
3	MODERATE ISSUE	<ul style="list-style-type: none"> Potentially late to required milestone Risk Mitigation Plan exists and is acceptable Low Risk to milestone/vehicle launch May result in moderate quality spills in production not impacting critical / safety characteristics Non-chronic quality system or systemic control failures 	<ul style="list-style-type: none"> May result in moderate quality spills in the future not impacting critical / safety characteristics Corrective Action Plan exists and is acceptable Can result in process becoming unstable (may need additional controls added) Non-chronic quality system or systemic control failures
4	NO RISK	<ul style="list-style-type: none"> Progressing according to required milestone timing No Risk to milestone/vehicle launch Isolated documentation issue 	<ul style="list-style-type: none"> No risk for quality spills Corrective Action Plan / corrective actions initially implemented; verification on-going Continuous improvement activities ongoing Isolated documentation issue
5	IMPLEMENTED ACTIVITY	Complete and approved	<ul style="list-style-type: none"> Complete and approved Best practice

Iveco metod

- **34 KARAKTERISTIKE**
  - **2 ELEMENATA**
-
- ☐ **Ocene od 0-5 po svakoј od karakteristika (konstanta procene)**
  - ☐ **Definisani ponderi od 3, 4, 5 vrednosti značaja za svaku od karakteristika**
-

Iveco metod

4	$INDEXPROC = \frac{OCENA \times KONSTANTAPROC}{5 \times KONSTANTAPROC}$	<i>Prikladan isporučilac</i> sve karakteristike ocenjene sa preko 60%
3		
2		<i>Nestalan isporučilac</i> jedna ili više karakteristika sa manje od 60% , sa korektivnim planom
1		<i>Neprikladan isporučilac</i> jedna ili više karakteristika sa manje od 60% , bez korektivnog plana
0		

Boing metod

- **17 ELEMENATA**
- **117 KARAKTERISTIKA**

☐ **Ocene prihvatljiv/ne prihvatljiv**

Nestle Supplier Code - metod

- **4 ELEMENATA**
- **više karakteristika u okviru elemenata**

☐ **Ispunjava/ne ispunjava**

Apple Supplier Code - metod

- **5 ELEMENATA**
- **Više karakteristika u okviru elemenata**

☐ **Ispunjava/ne ispunjava**

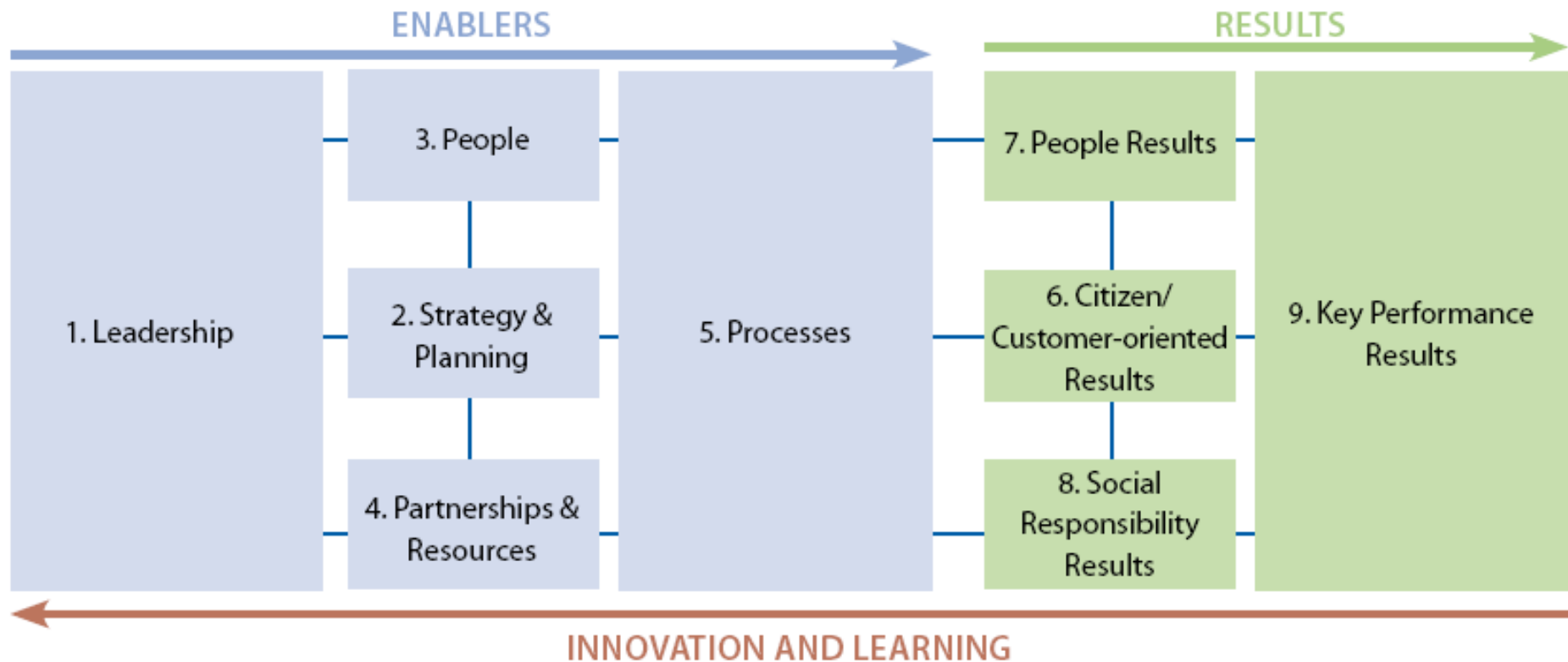
CAF Common Assessment Framework (CAF) metod

- **9 ELEMENATA (5 –ENEBLERS i 4 – RESULTS)**
  - **28 KARAKTERISTIKA**
-
- ☐ **Ocene od 0-100 po svakoј od karakteristika OMOGUĆIVAČA (ENEBLERS)**
  - ☐ **Ocene od 0-100 po svakoј od karakteristika REZULTATA (RESULTS)**
-

CAF Common Assessment Framework (CAF) metod

The CAF Model

Perkins metod

- **16 ELEMENATA**
  - **86 KARAKTERISTIKA**
-
- ☐ **Ocene: 0 - van kontrole, 1 - veći nedostatak, 2 - manji nedostatak, 3 – zadovoljavajuće**
  - ☐ **Kriterijum: < 70% nije podoban isporučilac; > 70% prihvatljiv isporučilac**
-

Francuski standard Q.61.01.00

- **9 ELEMENATA**
- **145 KARAKTERISTIKA**

PN (negativni poeni)	$K = \frac{2\sum PP - \sum PN}{2\sum P_{\max}}$	do 55% loš sistem 55-75% neprihvatljiv sistem 75-90% prihvatljiv sistem 90-100% dobar sistem
3 - ne postoji 2 - neprihvatljiva		
PP (pozitivni poeni)		
2 - prihvatljiva 3 - potpuna		

ALLIS-CHALMERS metod

- **9 ELEMENATA**
- **75 KARAKTERISTIKA**

Ocene:

10-loše	OCENE x ZNAČAJ	9000 - 5001 potpuno nezadovoljava 5000 - 2701 granično sposoban 2700 - 901 sposoban 900 - 0 izvanredan
8-slabo		
6- neubedljivo		
4- granično		
2 - sposobno		
0 - izvanredno		

"The Deming Application Prize"*

- **6 ELEMENATA**
- **9 KARAKTERISTIKA**

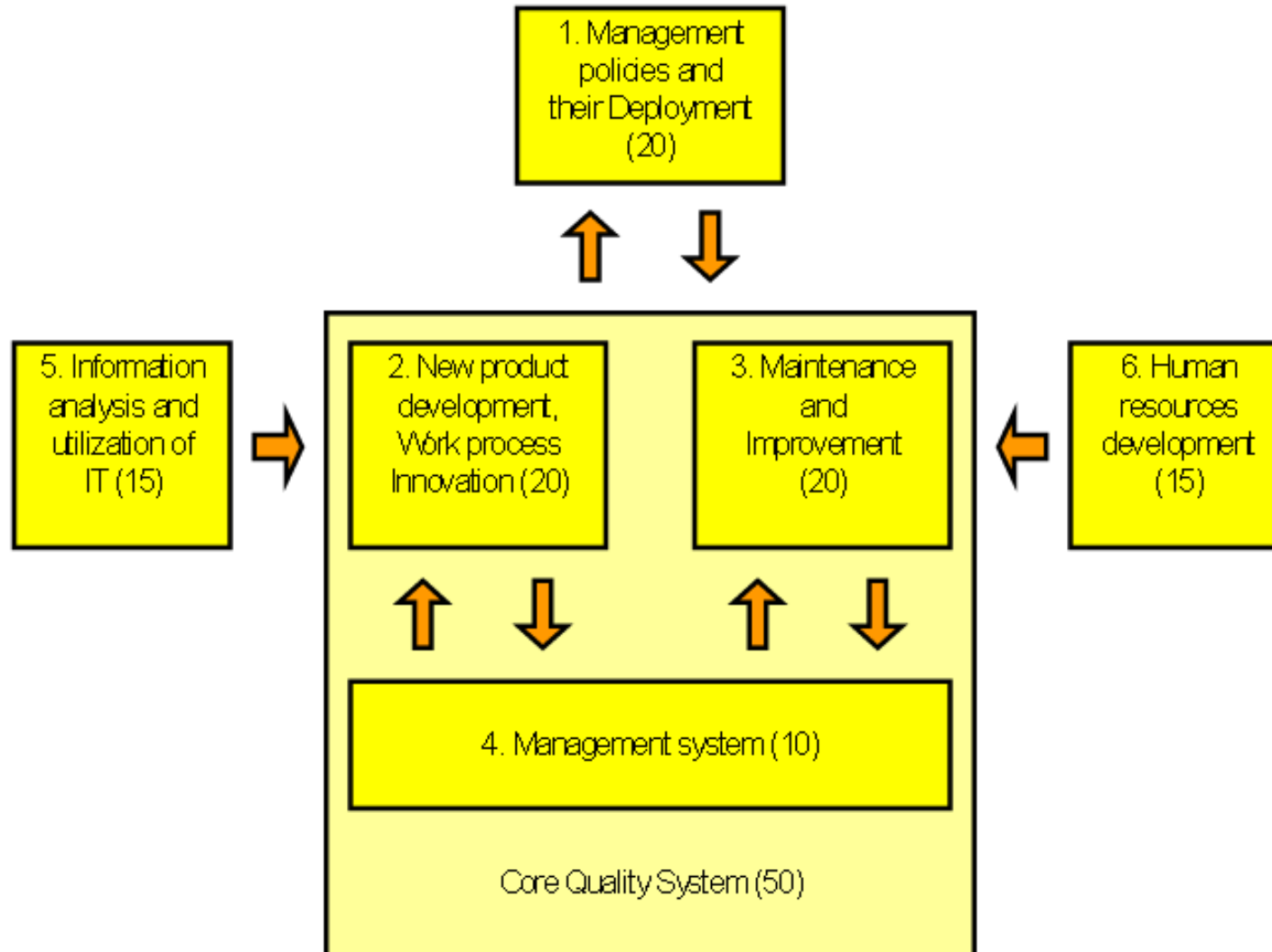
**□ Više kriterijuma i vrednosti ocena
(detaljnije na narednim predavanjima)**

---

*Kriterijumi za Modele izvrsnosti podležu periodičnim izmenama

"The Deming Application Prize"*

"The Malcolm Baldrige Quality Award"

- **7 ELEMENATA**
- **17 KARAKTERISTIKA**

□ Ukupan broj poena 1000 raspoređen unutar elemenata i karakteristika

---

"The Malcolm Baldrige Quality Award"

From Baldrige Performance Excellence Program, 2013, *2013–2014 Criteria for Performance Excellence* (Gaithersburg, MD: U.S. Department of Commerce, National Institute of Standards and Technology, http://www.nist.gov/baldrige/publications/business_nonprofit_criteria.cfm).

"EFQM Excellence Model"*

- **9 ELEMENATA (5 –ENEBLERS i 4 – RESULTS)**
  - **32 KARAKTERISTIKE**
-
- ☐ **Ocene od 0-100 po svakoј od karakteristika OMOGUĆIVAČA (ENEBLERS)**
  - ☐ **Ocene od 0-100 po svakoј od karakteristika REZULTATA (RESULTS)**
-

"EFQM Excellence Model"

